



## مردم از آموزش دینی در منازل تا تشکیل کارگروه‌های دینی / حذف اداره مسلمانان قفقاز بخشی از پروژهای محدودسازی دینی است

بخش از مردم آذربایجان را دینداران یا افرادی تشکیل می‌دهند که ضدیتی با مقوله دین ندارند و به مشی دین و طرفدارانش احترام می‌گذارند. این مساله موجب شده است تا طی سال‌های گذشته دولت لائیک آذربایجان هم به این نتیجه برسد که باید هدایت دین در آذربایجان را در اختیار داشته باشد.

آران نیوز : نصّ صریح قانون اساسی جمهوری آذربایجان اشاره به لائیک بودن حکومت این کشور دارد اما همیشه مردم شمال ارس، قرابت تنگتنگی با امورات دینی داشته‌اند. ماه محرم علیرغم تمام محدودیت‌ها همیشه با شکوه برگزار شده است و معنویت ماه مبارک رمضان همیشه در زندگی عموم مردم آذربایجان ساری و جاری بوده است. هرچند برخی مردم از واجبات دینی کم اطلاع هستند که آن هم نتیجه سال‌ها فشار در زمان حکومت کمونیستی بوده است اما عموم مردم آذربایجان همیشه به انجام امورات دینی مصر بوده‌اند و نقل است حتی در زمان کمونیست‌ها که جاری کردن خطبه عقد و یا تلقین میت قذغن بود، مردم به انجام این امورات تاکید داشتند. در هر حال بخش بزرگی از مردم آذربایجان را دینداران یا افرادی تشکیل می‌دهند که ضدیتی با مقوله دین ندارند و به مشی دین و طرفدارانش احترام می‌گذارند. این مساله موجب شده است تا طی سال‌های گذشته دولت لائیک آذربایجان هم به این نتیجه برسد که نمی‌تواند سایه‌ی دین را از سر مردم کشورش جمع نماید و این مساله همیشه در امورات سیاسی و اجتماعی آذربایجان تاثیرگذار خواهد بود لذا سعی کرده است تا هدایت دین در آذربایجان را در اختیار داشته باشد.

یکی از مراکز که بر انجام و امورات دینی در جمهوری آذربایجان نظارت و دخالت مستقیم داشت، اداره مسلمانان قفقاز بود که طی سال‌های گذشته دولت آذربایجان به طرق مختلف سعی کرده است تا دست اداره مسلمانان نیز از جامعه‌ی دینی آذربایجان کوتاه‌تر شود.

الهام علی اف رئیس جمهور آذربایجان در 28 فوریه سال 2014 با صدور دستوری "سرویس مشاوره دولتی در زمینه چند فرهنگی و مسایل دینی" را تاسیس و "کمال عبدالله" را نیز به عنوان مشاور رئیس جمهور در این زمینه منصوب کرد. در 20 اکتبر همان سال نیز "مبارز قربانلی" را به عنوان "رئیس کمیته دولتی در امور دینی آذربایجان" منصوب و در واقع یک کمیسیون ویژه در زمینه مسایل دینی تاسیس کرد. عجیب این که هر دو نهاد دولتی از بدو تاسیس اعلام کردند که در سطح کشور تبلیغ آموزش‌های دینی را بر عهده خواهند گرفت در حالیکه کمیته دینی 13 سال پیش تاسیس شده بود و تا سال 2014 هیچ کار تبلیغی و آموزشی در زمینه دینی نداشت. مساله اما وقتی جالب‌تر می‌شود که بر اساس

قانون اساسی آذربایجان، دولت این کشور یک دولت لائیک بوده و اشتغال نهادهای دولتی به تبلیغ و آموزش‌های دینی بر خلاف قانون اساسی است.

به هر حال، دولت از سال 2014 کار نظارت بر مسایل دینی را بر عهده گرفته است و از همین سال برای اولین بار کمک های مالی به جمعیت‌های دینی مسلمان کشور از طریق کمیته دولتی در امور دینی کشور صورت گرفت. این در حالی است که تا آن زمان کمک های مالی دولت به جمعیت‌های دینی مسلمان از طریق اداره مسلمانان قفقاز، اما کمک های مالی دولت به جمعیت‌های دینی غیر مسلمان کشور از طریق کمیته دولتی در امور دینی صورت می‌گرفت. همچنین، در سال 2014 دولت با تصویب قانونی تصمیم گرفت که

مراسم های احسان در کشور را لغو نماید که این موضوع هم مساله‌ی وجود شکاف بین اداره مسلمانان قفقاز و دولت را آشکارتر کرد.

الله شکور پاشازاده به عنوان رئیس اداره مسلمانان قفقاز به دلیل ارتباطات نزدیک با رئیس جمهور و داشتن قدرت کلان اقتصادی موضوعی است که چندی پیش روزنامه‌ی غرب‌گرایی مساوات هم به آن پرداخته و می‌نویسد: "امروز اداره مسلمانان قفقاز امکان تاثیر گذاری جدی بر امور دینی را از دست داده است. حتی بیانیه و فتوای این اداره در ماه ژانویه سالجاری که مربوط به جنگ در سوریه بود، به صورت فاحش بی نتیجه و بی تاثیر ماند. امروز کار شیخ الاسلام پاشازاده تنها به تعیین امام جماعت برای مساجد منحصر شده است و هر کجا مشکلی بوجود می‌آید پای پلیس به وسط کشیده و مسایل دینی به دست نیروهای پلیس مورد حل و فصل قرار می‌گیرد..... دولت متوجه شده که موضوع دین در جهت دهی به روند مسایل سیاسی و اجتماعی کشور تاثیر زیادی دارد و از این رو، نمی‌خواهد چنین موضوع مهمی علیرغم تضعیف اداره مسلمانان تنها در اختیار شخص شیخ الاسلام قرار داشته باشد."

برخی از صاحب‌نظران در جمهوری آذربایجان معتقدند که دولت این کشور درباره ساماندهی امورات دینی همچنان سردرگم است و به عنوان مثال درباره احتمال حضور گسترده ی جریان های افراطی هیچ برنامه‌ی خاصی ندارد و فقط به بستن برخی فروشگاه‌های اقلام دینی اکتفا می‌کند در همین رابطه سایت خبری "جبهه" از سرازیر شدن وهابی‌ها از نواحی جمهوری آذربایجان به پایتخت این کشور خبر داده و گفته است بر اساس مشاهدات عینی در نواحی "قاراداغ" و "یاسامال" شهر باکو، تعداد وهابی‌هایی که از نواحی شمال کشور به باکو آمده‌اند، افزایش چشمگیری یافته است. همچنین رسانه‌های روسی نیز می‌نویسند وهابی‌های رادیکال که از سوریه و عراق فرار می‌کنند، به کشورهای خودشان برمی‌گردند و در این میان خطر ترور به جمهوری آذربایجان لحظه به لحظه نزدیک تر می‌شود.

این موضوعات نشان از آن دارد که دولت آذربایجان فعالیت آموزشی دینی ندارد و در این زمینه بیشتر بر اساس تجربیات دوران شوروی عمل می‌کند و هنوز هم به زبان بی زبانی دین را افیونی برای خود می‌دانند. البته باید توجه داشت امروز در آذربایجان آموزش تعالیم دینی وجود دارد اما همه آنها در منازل مسکونی و به صورت پنهانی و زیر زمینی می‌باشد چرا که دولت همواره با تربیت درست دینی مبلغان و مردم سر جنگ داشته و هنوز هم سعی می‌کند تا به شیوه‌ی شکست خورده بلشویک‌ها امورات دینی کشور را اداره کند که باید گفت آزموده را آزمودن خطاست و دولت لائیک آذربایجان نباید در این مهم ورود پیدا کند.

منبع : آناج